

Гончаренко Влада Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ДОВІРЧЕ УПРАВЛІННЯ У СПАДКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Наукові пошуки щодо можливості запровадження спадкового трасту [1, с. 450] в Україні повною мірою актуалізуються у контексті розпочатого процесу рекодифікації (оновлення) національного цивільного законодавства України.

Досвід застосування ЦК України виявив суттєві недоліки в регулюванні певних правових понять та конструкцій спадкового права, що вимагає їх критичного наукового аналізу та переосмислення, зокрема, договорів довірчого управління (фідуції, трасту) у сфері спадкового права.

У ЦК України у якості концептуальної засади використовується диспозитивний підхід законодавця до правового регулювання спадкових правовідносин. Суб'єкти спадкового права наділені правом самостійно вступати у договірні відносини щодо охорони та, зокрема, управління спадковим майном. Однак, позиція законодавця стосовно можливості укладення договору управління майном за ініціативою спадкоємців є негативною. Так, відповідно до ч.1 ст. 1285 ЦК України укладення договору на управління спадщиною можливе, якщо під час вжиття заходів щодо охорони спадкового майна з'ясується, що у складі спадщини є майно, що потребує утримання, догляду, вчинення інших фактичних та юридичних дій для підтримання його в належному стані. Договір на управління спадщиною укладається у разі подання до нотаріуса (посадової особи органу місцевого самоврядування) зацікавленою особою заяви про необхідність вжиття заходів щодо управління спадщиною, за умови відсутності спадкоємців або виконавця заповіту [2, с. 157].

Текст договору викладається без застосування спеціальних бланків нотаріальних документів згідно з актом опису спадкового майна, який є невід'ємною частиною договору (перелік цього майна може викладатися в тексті договору). Договір на управління спадщиною не реєструється в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій. Інформація про укладення договору на управління спадщиною заноситься до Книги обліку договорів на управління спадщиною.

При укладанні зазначеного договору нотаріус зобов'язаний пересвідчитись у тому, що це майно було власністю спадкодавця на момент

відкриття спадщини, про що зазначається в тексті договору з посиланням на реквізити відповідного документа за його наявності.

Договір на управління спадщиною носить самостійний характер. Суб'єктний склад договору становлять установник управління і управитель. Договір на управління спадщиною укладається на користь третьої особи – спадкоємця. Предметом договору виступає спадщина як особливий об'єкт цивільних прав, що має яскраво виражену специфіку, зумовлену спадковими правовідносинами. Управління спадщиною включає надзвичайно широке коло дій управителя, який фактично буде заміщати померлого власника майна, заступати його місце, вчиняючи будь які необхідні дії, спрямовані на утримання, збереження, догляд, забезпечення дохідності об'єктів спадкового правонаступництва. У зв'язку з цим дії з управління спадщиною мають бути вчинені з належною дбайливістю, не суперечити закону і мати своєю метою зберігання та примноження вартості переданого в управління майна, здійсненні без невиправданого ризику можливих витрат так, як вчинив би на місці управителя сам установник за аналогічних обставин (довірче управління) [3].

ЛІТЕРАТУРА:

1. George P. Costigan Jr. The Classification of Trusts as Express, Resulting and Constructive. 27 Harvard Law Review 437. p. 450.
2. Некіт К.Г. Управління спадковим майном: українські та європейські реалії. Часопис Цивілістики. 2016. Вип. 20. С. 157-161.
3. Marius J. De Waal. Comparative Succession Law. The Oxford Handbook of Comparative Law (2nd edn). URL: <https://proxylibrary.hse.ru:4334/view/10.1093/oxfordhb/9780198810230.001.0001/oxfordhb-9780198810230-e-34?rskey=PGKBwt&result=2#oxfordhb-9780198810230-e-34-note-4381>